

**Jonathan Swift (Dublin, 1667. november 30. – Dublin, 1745.
október 19.)**

**the First Ethnologist & Sci-Fi of Capitalism,
First Fantasy and Exodus, Another World, Colonisation**

Mikor végre kiszállhattam, hatalmas tömeg csődült körém - akik legközelebb álltak hozzám, úgy vettem észre, hogy az előkelőbb osztályhoz tartoztak. Ahogy ott végigbámultak engem, a csodálkozás összes külső és belső jegyeit konstatálhattam rajtuk; ami azt illeti, én sem maradtam egy cseppet sem adósuk ebből a szempontból, mivelhogy életemben nem láttam még ilyen fura fajzatot a halandók világában: formájuk, ruhájuk, viselkedésük egyaránt fantasztikus volt. Minden egyes figurának a feje vagy balra, vagy jobbra hajlott; egyik szemükkel mintha önnön belsejükbe, a másikkal meg fel az egekbe néznének, ruhájuk kat hegedűk, fuvolák, hárfák, trombiták, gitárok, csembalók képei ékítették, és más, Európában is meretlen zeneszerszámokéi. Arrébb szolgálóöltözötű tömeget fedeztem fel; ezeknek a kezében egy cséphadaróra emlékeztető, elég kurta botot láttam, melynek végére fölfújható hólyag volt kötözve. Ezekben a hólyagokban (mint később megtudtam) száraz borsószemek vagy apró kavicsok voltak elhelyezve. A szolgák ezekkel a hólyagokkal időnként meg-meg legyintették azon urak száját és fülét, akik éppen a közelükben álltak: hogy ennek a meglehetősen szokatlan műveletnek mi az értelme, akkor még nem tudtam felfogni. Később kiderült, hogy a szigetlakók a filozófiai elmélkedések oly kiszámíthatatlan mélységeibe merülnek, hogy képtelenek minden beszédre - valóban teljes süketek és vakok más ember gondolatközléseivel szemben. Hogy e transzból mégis magukhoz térjenek, ilyen nyersebb jellegű fizikai riasztásra van szükségük, halló- és beszélőszerveiket illetően; ez az oka annak, hogy a vagyonosabb családok ún. lélektani légycsapókat tartanak (szigetnyelven *climenole*), ezek azok a szolgák, akik nélkül soha egy lépést sem tesznek, legkevésbé látogatások alkalmával. Ezeknek az alkalmazottaknak nincs is egyéb teendőjük, mint hogy ha két vagy három jeles személyiség összehalálkozik, akkor a hólyagcsörgővel megcsiklandozzák annak az ajkát, akin a beszéd sora van, s jobb fülét annak, akihez az előbbi szavait intézi. A lélektani légycsapónak ugyancsak bőven van alkalma kötelességét teljesítenie, ha gazdája sétára határozza el magát: ilyenkor főleg szeméit kell lágy suhintással érintenie, hiszen a legmélyebb gondolatokba merülve jár az utcán, és így pillanatról pillanatra az a veszély fenyegeti, hogy nyakát törí az első lépcsőn, fejével neki minden lámpaoszlopnak, és végül vagy ő másokat, vagy pedig mások őt a kanális fenekére taszítják.

.....

Jonathan Swift Gulliver utazásai, Bp. Európa, 1960. c. művéből származnak.
Szentkuthy Miklós fordítása.